

МОТИВИ

към проекта на Закон за изменение и допълнение на
Закона за кредитните институции

Проектът за изменение и допълнение на Закона за кредитните институции цели хармонизиране на българското законодателство с последните достижения на правото на Европейския съюз в банковата сфера, преодоляването на някои несъвършенства и пропуски в действащия закон, установени от практиката по прилагането на закона, както и привеждането на разпоредбите на закона в съответствие с измененията на други закони.

С проекта се въвеждат основните изисквания на Директива 2009/111/ЕО на Европейския парламент и на Съвета за изменение на Директиви 2006/48/ЕО, 2006/49/ЕО и 2007/64/ЕО по отношение на банки-филиали на централни институции, определени елементи на собствения капитал, големи експозиции, надзорна уредба и управление при кризи (Директива 2009/111/ЕО), чиято цел е да се повиши ефективността на надзора и да се подобри сътрудничеството между компетентните органи в отделните държави-членки, които упражняват надзор върху банките, особено по отношение на тези от тях, които извършват дейност в няколко държави-членки, както и на банкови групи или финансови холдинги, включващи дружества със седалища в различни държави-членки. Измененията са в отговор на финансовата криза, която подчерта необходимостта от по-добра координация между компетентните органи с цел осигуряване на цялата необходима информация при осъществяване на възложените им функции и за запазване на финансовата стабилност в отделните държави.

С цел усъвършенстване на системата за надзор върху банкови групи и финансови холдинги, които осъществяват дейност в няколко държави-членки, проектът въвежда изискване за вземане на съвместни решения между компетентните органи при определяне на адекватността на консолидирания собствен капитал. В закона се определят детайлно условията и сроковете за взимане на такива решения, редът, по който се взимат, и механизмите за действие в случаите, когато не може да бъде постигнато съгласие между компетентните органи.

Със законопроекта се предвижда и създаването на надзорни колегии, чиято основна задача е да осигурят подходяща организация за обмен на информация и координация на действията на отделните компетентни органи при упражняването на текущия надзор и при възникване на извънредни ситуации. Също така, колегиите ще съдействат за ефективното разпределение на правомощията между компетентните органи, ще предотвратят дублирането на надзорни изисквания и ще осигурят по-добро взаимодействие между органите. Проектът урежда подробно случаите, при които Българската народна банка трябва да създаде надзорна колегия, и случаите, при които тя участва в такава колегия, създадена от друг компетентен орган, както и нейните права и задължения във връзка с ръководството или участието ѝ в надзорни колегии.

Също с цел подобряване на сътрудничеството между компетентните органи на приемащата и изпращащата държава със законопроекта се предвижда възможност за определяне на даден клон, чрез който дадена банка осъществява дейност в държава, различна от държавата, в която е лицензирана, за значим. Целта е да се даде възможност на компетентния орган на приемащата държава да получи достъп до цялата необходима информация за банката или банковата група, към които

принадлежи клонът, и която би могла да има съществено значение при упражняването на надзорните функции на този орган. В проекта са определени изчерпателно критериите и редът за определяне на даден клон като значим и конкретните правомощия на компетентните органи на приемащата и изпращащата държава при сътрудничеството и обмена на информация.

С измененията в проекта се предвижда Българската народна банка като орган, който осъществява надзор върху банките в страната, да отчита потенциалното въздействие на своите решения върху финансовата стабилност на другите държави-членки, в които съответните банки осъществяват дейност. Изискването подчертава потенциалното въздействие, което могат да имат актовете на надзорния орган в другите държави-членки, за което сътрудничеството между отделните компетентни органи се явява от ключово значение. Също така, проектът дава правна основа на участието на Българската народна банка в Комитета на европейските банкови надзорни органи и спазването на неговите насоки в местната банкова система.

Също с оглед подобряване на обмена на информация в проекта се урежда и изискване Българската народна банка, когато е консолидиращ надзорен орган, да уведомява централните банки и органите, които осъществяват надзор върху финансовите пазари, финансовите институции и платежните системи в другите държави-членки при възникване на извънредна ситуация, която потенциално застрашава ликвидността или финансовата стабилност в Република България или друга държава-членка, в която дружества от групата или финансовия холдинг имат седалище или е установен значим клон, и да им предоставя цялата информация, която е съществена за упражняване на техните функции.

Наред с транспонирането на разпоредби от Директива 2009/111/ЕО, в закона се правят изменения и допълнения, продиктувани от натрупаната практика и насочени към усъвършенстване на заложените механизми. С оглед привеждане в по-пълно съответствие с Приложение 1 на Директива 2006/48/ЕО се изменя обхватът на дейността по придобиване на вземания, извършвана от банките и финансовите институции. Допълва се режимът на издаваните от Българската народна банка разрешения, като се извеждат на законово ниво принципните разпоредби относно специфичните условия за преобразуване на банки (досегашната им уредба е в Наредба № 2 за лицензите, одобренията и разрешенията, издавани от Българската народна банка по Закона за кредитните институции). Подобрява се законовата уредба за защита правата на банковите клиенти чрез въвеждане на изрично задължение за банката да уведомява депозанта (респ. кредитополучателя) при промяна на лихвите (а при кредитите – и при промяна на общите разходи), засягаща интереса на клиента. В съответствие с Препоръка 2009/384/ЕО на Европейската комисия от 30.04.2009 г., се поставя законовата основа на изисквания по отношение политиките по възнагражденията, които провеждат банките, регламентират се основните принципи на тяхното изграждане и се създава законова делегация за по-детайлна уредба в наредба на Българската народна банка.

В съответствие с изискването на чл. 4, пар. 1, предл. второ от Директива 2009/111/ЕО се предвижда законът да влезе в сила от 31 декември 2010 г. Съгласно цитираната разпоредба държавите-членки следва да изготвят съответните актове за въвеждане на директивата в националните законодателства в срок до 31 октомври 2010 г.